

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K., za pol leta 13 K., za četr leta 6 K. 50 h., za jeden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K., za pol leta 11 K., za četr leta 5 K. 50 h., za jeden mesec 1 K. 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljavate naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 13 h., če se osmanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolo frankovati. — Rokopisi se ne vradajo. — Uredništvo in upravljenštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vegove ulice št. 2, vhod v upravljenštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Zaradi jutrišnjega praznika izide prihodnji list v sredo, dné 26. marca 1902.

Celje.

Nameravani atentat na slovensko narodno posest na Spodnjem Štajerskem je bil v petek sijajno odbit in stranke, ki so ta atentat nameravale in pripravile, so doživele silen moralen poraz.

Štúrgkhova resolucija glede slovenskih razredov v Celju in v Mariboru je bila odklonjena. Zmagala je pravična slovenska zahteva, a zmagala je le slučajno. Slovanske stranke so zvesto stale na naši strani. Slovanski poslanci so bili zbrani do zadnjega, a vzlici temu bili zmagali Nemci, da se niso Italijani pridružili Slovenom, in da se niso socialisti demokratje absentirali.

Zmaga je torej le sad slučaja, sad nevolje Italijanov proti drugim nemškim strankam. Italijani so glasovali s Slovani samo zaradi tega, ker jim nemške stranke niso dale garancij, da bodo glasovale za premestitev hrvatske gimnazije v Pazin.

Nemci so zagnali zaradi tega poraza strahovit krik in vik in groze vladi z najhujšo opozicijo in tudi z obstrukcijo, kakor bi bila vlada kriva, da so Lahi od Nemcev odpadli, in da Poljaki niso hoteli dopustiti, da bi se s sprejetjem Štúrgkhove resolucije pokazalo, da nemške stranke vladajo vso državo po svoji volji, in daje grof Štúrgkh vodja avstrijskega parlamenta.

Nemške tožbe imajo nekak smešen značaj, zlasti če se pomisli, da se Nemcem ni ničesar vzelo, ampak da je bil le odbit naskok nemških strank na pravično, v potrebi utemeljeno slovensko posest. Posebno smešna pa so očitanja na adreso vlade, kateri se hočejo Nemci maščevati, ker jim ni pomogla do večine. Nemci so pač vajeni, da služi njihovim interesom: vlada, armada, šolstvo, sploh vse, in zato sedaj streljanje z najhujšimi topovi.

No, nam se dozdeva, da nemških groženj ni smatrati tragičnimi, in da se

bodo Nemci že zopet potolažili. Ako pa bodo Nemci res nastopili pot brezobzirne opozicije, kakor sedaj obetajo, potem je čisto gotovo, da jim služi celjska zadeva samo kot pretveza, vzroki pa da so drugi. Tudi proti koalicijskemu ministrству Windischgraetz Plener je Nemcem služila celjska zadeva kot pretveza, pravi vzrok, da so tisto ministrstvo vrgli, pa je bila volilna reforma.

Slovanske stranke se vesele dosežene zmage in tudi mi se je veselimo od srca, čeprav si ne prikrivamo, da je le efemerne pomena. Nemški naskoki na celjske razrede se bodo ponavljali, in kar se Nemcem ni posrečilo v petek, se jim lahko posreči pri drugi priliki.

Ali je res popolnoma nemogoče, da bi se glede celjskih razredov dosegel pameten in pravičen kompromis? Sedaj vise celjski razredi takoreč v zraku in, kar je najhujše, vse naše narodno-politično delo v parlamentu je pravzaprav omejeno le na obrambo Celja. Zaradi Celja ne moremo nikamor naprej in ne morejo naši poslanci začeti nobene druge večje akcije. Kaj bi rekli Poljaki in Čehi, če bi jih danes pozvali, naj podpirajo na pr. veliko akcijo za pridobitev slovenske srednje šole na Goriškem ali v Trstu, danes, ko je radi obrambe Celja nastal tak vihar.

Obramba revnih celjskih razredov, ki se pri obstoječih razmerah v doglednem času ne razširijo niti najmanj, izcpa popolnoma podporo, ki jo uživamo od drugih slovenskih strank in velja nas najboljše naše moči. To so momenti, ki nam gnen veselje nad doseženo zmago in nam narekujejo nasvet, naj bi štajerski Slovenci vzeli v pretres misel, kako bi se dosegel kompromis. Kot zmagovalci to laglje store ne da bi se ponižali, a da je samo potom kompromisa mogoče to zadevo uravnati in dobiti zopet proste roke za druge zadeve, tega menda nihče ne bo tajil.

Razgled po cerkvenem življenju v letu 1901.

Spisal vseučiliški profesor dr. T. G. Masaryk v Pragi.

I. Francija.

Le cléricalisme c'est l'ennemi — k temu Gambettovemu geslu se je vrnila francoska republika z zakonom zoper duhovske kongregacije. V zbornici sta obduhovska poslanca, Lémire ter Gayraud, podpirala vladni predlog ter ga utemeljevala s tem, da redovi, ki služijo Rimu, zatiravajo neredovno duhovništvo. Dr. Mueller v »Renaissance« razmotriva postavo povsem objektivno in tudi na Angleškem so se prijavili katoliški glasovi zoper francoske redove — očividno sodijo bolj razumnii katoliki o premoženju redov tako, kakor marsikateri o izgubi papeške države: Veselé se te »reformi«, četudi jo je izvršil nasprotnik. V Rimu so v zadregi. Papež je izrekel takoj v predidočem letu svojo nejevoljo uredniku »Matina«, Mr. de Houx, pozneje pa je svaril v listu, kojega je poslal kardinalu Richardu, pariškemu nadškofu, objavljenem v »Croix«; v nekaterih katoliških časnikih se je pisalo, da bo papež izdal posebno in slovesno izjavo. Jaz nisem istega mnenja. Papež s kardinalom Rampollo sta se vrgla l. 1890. Francuzom okoli vrata, priznala sta celo republiko ter pregorovila monarhiste, da sprejmejo »ralliement«; gospodje Brunettiere in celo Spuller ter drugi so propagirali megleni neokatolicizem, toda republika je stala na straži. Situacija Vatikanu je tem kočljivejša, ker išče obenem v Orientu francoski protektorat. Napredovanje nemške države v Orientu sili Vatikan, da se mora oklepati Waldeck-Rousseauove vlade v hipu, ko ista izpušča kongregacijam kri. Roka roko umiva... Sicer pa Vatikan, če stavi svoje orientalne upe na Francoze, je pod vplivom že precej razširjenega mnenja: Francoska elita v »Tempsu« (28. februarja pr. l.) je objavila manifest, v katerem je zahtevala, da se vsem prepovedanim kongregacijam do-

voli delovati v misijah in to zahtevo so celo podpisali trije profesorji evangeliške fakultete v Parizu. Nato je prišel kitajski škandal misjonarskim gorečnežem jako nepriljivo; seveda morejo ropažljivi in grabežljivi patres pokazati na enake izglede v evropskih armadah. Medtem pa se je že posrečilo francoski vlad po njenem odločnem, energičnem nastopu v Cagliaridu, da je izsilila od sultana potrjenje novoizvoljenega patriarha katoliških Kaldejcev Emanuela (njegov sedež je v Mosulu, po številu je katoliških Kaldejcev okoli 80.000). To je za kurijo jako znamenita usluga.

Da je pri dolgotrajni borbi v zadavi kongregacij moralno priti često do nesporazumjenj ter napetosti med klérrom in posvetno oblastjo, je umljivo; tako je v nekaterih občinah na pr. na podlagi veljavnega zakona prepovedano duhovnikom nositi talar izven cerkve.

Kakor drugod dela Vatikanu tudi na Francoskem močno reformno gibanje veliko preglavice. Leta 1900 (v oktobru) se je vrnil v Bourgesu duhovniški kongres, kojega se je udeležilo 1000 mašnikov in 36 škofov, papež je dal sam svoj blagoslov, ali reforme zadevajoči, za reforme ugodni govor, ki so se slišali na kongresu, so odprli klerikalcem oči in usta. Prvi se je vrgel na kongres škof iz Anecija; od tistega časa so klerikalni listi in časniki vsi polni preklipajočih obtožb. Seveda — parlament duhovnikov, kojega se udeleže celo škofje, se jako slabo vjema z absolutizmom nezmotljivosti; toda klerikalizmu pri vsi njegovi zvitosti prav pogosto vendarle nekoliko zmanjka modre previdnosti in tako je tudi v tem slučaju sv. oče s svojim blagoslovom, kojega je poslal kongresu, zabredel v jako neljubo zadregu.

Esprit d'escalier prikazuje se očividno tudi v Rimu. Razloček med klerikalnim ter liberalnim katolicizmom pojasnjuje spis abbéja Gayrauda: La Crise de la Foi 1901. Priponniti treba, da nekateri francoski škofje razumevajo geslo reformnega katolicizma tako, da se namreč duhovniki zdr

LISTEK.

V vesni.

Marica II.

Vesna je bila v deželi... Vesna, ta prekrasna, čarobna, nepresežna nevesta majnika!... Čas, ko se vse ljubi in ženi in moži, vse, kar leže in gre!...

Tudi on in ona se nista niti menila niti mogla protiviti vseobčni struji ljubezni. Na letu ju je premagala... spustila sta se na bližnjo streho, golobček in golobičica in začela sta se poljubčkati s kljunčkom v kljunček tako akuratno in vestno, kakor to delajo le ženini in neveste dolgo časa pred poroko in samo nekaj tednov posle nje. Ah, da! Golobček in golobičica pa sploh nista ni trohice znala o ceremonijah in spletkah ljudi. Samo ljubiti sta se hotela in brezvomno sta se ljubila golobček in golobičica. Sladki poljub čiste ljubezni brez vsake postranske misli, katera bi mogla onečistiti davnim običajem osvečeni znak in pečat ljubezni! Leta, v kateri tone vsa siva vsakdanjost, v kateri se izgubljaš i sam!...

In točno pod to streho, kjer sta se

srškala golobček in golobičica, živila sta mlada — on in ona. Vesna je bila v deželi... Pred njo je bežala zima, za njo je kilo cvetje, peli so slavčki, voskresalo je življenje... I ta dva — on in ona sta se poljubčkala. Ljubezni, ljubezni se jima je hotelo, sosebno njej. Ah, ubogi mož!... Da bi ti znal, pod kakimi srčnimi nagibi te srčka tvoja ženka! Kako bi zavidal golobčku njegovo čisto srečo ljubezni!...

Prošlo poletje ga je videla prvikrat, ko je bila z možem v letovišču. Takega mogočnega vtisa še ni naredil dosorej nobeden na njo. Onemela je, pobledela. Hotela je še pogledati za njim, no glavica ji je ostromela, videvši mračni pogled soprog ob svoji strani. Pekla pol in pol nebes se je mahoma uselilo v njeno srce! Ah, kako je zavidala in blagrovala damo, katera je bila tako srečna, da smejavljati se na vseh promedah z njim! In domov prišedša se je jokala na samem kakor otrok v sitnem položenju, iz katerega si ne more pomagati. Da, njo je vezala prisia, nepremišljena, prisiljena prisia...

Vesna je bila v deželi... Ni trenutka ni nehala premišljevati o njem, sanjala je, da je njen, ves njen, da se hodi z njim sprehajati in da je njena protivnica zasleduje z osveto, a publika gleda in

občuduje le njo z njim. Srce se ji razburja in bije... bije mnogo krepkejše nego bobnar-junak vojaške godbe, igrajoče na promenadah.

Sladke, sladke sanje... ah!...

„Srce, le sanjam ven in ven

o sen, ne vniš se!“

Ali ste že izkusili v sanji strah za sanjam? To se pravi, ali se Vam je že sanjalo, da se vam sanjajo prelepé sanje, in vi se bojite, da bi se prebudili in načašti tiščite oči, da bi golufali Morfeja in podaljšali sanje...

No, in koliko pomaga vse to?...

Da, sprehajala se je v sanjah z njim, a njen soprog se je vezal z njeno protivnico in jej kalil njeno srečo. Ne samo, da ni mogla biti srečna s svojim idealom, no mučila jo je i ljubosumnost, češ njen mož se je vezal z njeno protivnico!...

Žensko srce!??...

Sanjalo se jej je, da plava on na sredi morja, ona pa sedi na valu, kateri jo zible k njemu. Obe roki že moli proti njemu, a nakrat stoji med njima protivnica, a z druge strani žene se proti njemu njen lastni soprog in poskuša, potopiti v dnu morja njega, ki je cilj vseh njenih želja... Strašen krik izvil se jej je iz težko sopnih prsi in sanje so — bilo. No

vzlic temu je imela v sanjah vendarle več sreče in uspehov nego v istini. Na promenade je zahajala vedno redkeje. Najrajša je sedevala sama s svojim gorjem in premišljala, ali je prisiljeno prisego treba izpolnjevati ali jo je možno rušiti!...

Sreča! Sreča! Glej, pred dvema tednoma našla ga je doma v svojem rodnom mestu!... Oh, kako nepričakovano! Odrevenela je na mestu! On je ni zapazil... Ona ni očesa ni mogla odvrniti od njega, tako jo je porazilo nepričakovano svidenje!... On je bil v družbi nekajkih svojih tovarišev... In od tega dne namreč, bila je posebno nežna s svojim možem. Toliko laskanja, ljubezni in poljubčkov... Da, res da si jih ni mogel tolmaciti, no sumljivi so se mu zdeli! Seveda, ženske je pozanal dobro. Ako je žena z možem nenavadno nežna in ljubezna, modroval je s svojimi prijatelji, tedaj bodi on na straži ali za svoj — žep ali pa za svojo — čast, kajti usiljena laska je navadno uvod prošnje, da bi ji kupil najnovejšo modno novost, ali pa hoče s tem prikrivati svojo — nezvestobo. Vsekakor pozor!

Da, pozor, pozor!...

Ko je šla drugi dan uboga žrtve usode na trg, gnala jo je nepremagičiva sila spet na mesto prvega svidenja. In

žujejo politike; saj v enaki smeri podajajo navodila v svojih pastirskih listih. V ortodoksnih krogih se smatra položaj francoskega katolicizma jako opasnim: *Revue du morale catolique* (november) podaja diagnozo, da Franciji preti cerkveni razkol, in sicer razkol neverstva, razkol brezbožnosti. Krivi so tega baje — škofje, ki služijo novodobni in prostožidarski vlad.

Na Francoskem jako napreduje protestantizem. Za protestantizacijo Francoskega je značilna agitacija Guyantova (Siècle: Romspans avec Rom! — Protestantisez la France!) Statistično se navaja za lansko leto: l. 1807. je bilo samo 171 pastorjev, letos je istih že več kot 1200. S tem bi bile posledice Nanteskega edikta prav dobro popravljene: l. 1626., kakor izpričuje drugo poročilo, je bilo na Francoskem največje število reformovanih zborov in takrat jih je bilo samo 733.

Toda »Proč od Rima« na Francoskem vznemirja ne samo Rim, ampak tudi protestantovsko, osobito reformovano cerkev, poglavito njeno konservativno smer. V zadnjih nekolikih letih se znatno množi redovi »éadés«, izstopivših duhovnikov (blizu 350), izmed katerih je bilo 58 ustanovljenih za reformne pastorje. Potomce Hugenotov spreletava že radi tistih »anciens prêtres« zona. Dočim nekdanji katoliški duhovnik, sedaj pastor, Meillon, pridiguje brezpogojni prestop izstopivših k protestantizmu (*L'ancien prêtre et la ministère evangélique*), vodja »evangelijskih« duhovnikov Bourrier, dasi je sam postal protestant, v glasili »Proč od Rima!« (*Chretien français*) zagovarja geslo: Ne stremimo za protestantizmom, temveč za kristijanizmom!

Ker je protestantizem dokaj napredoval, je to dejstvo napotilo katoličane, da se organizujejo za obrambo. Nekdanji urednik časnika Pays, Ernest Renaud, je ustanovil lasten časnik »La Délivrance«, ki se ima boriti zoper »prusko« vero. Denar so mu dali za to podjetje visoki častniki ter plemenitaši. Našel se je pa tudi hugenotski pravovernik, Gaston Mercier (*L'esprit protestant*), ki zoper Renaulda zagovarja protestante, a samo ortodoksne, liberalne protestante pa brez usmiljenja izroča kot izdajice domovine jezuitom v plen.

Tudi »L'église Libre«, organ reformatirnih, protestira zoper Gyota, ki sicer razširja protestantizem, sam pa je brezverec in naravnost pozitiven ateist.

Tudi pisatelj Brunetière je zavzel svoje stališče do cerkvenih vprašanj. V članku *Revue des deux Mondes* (Voulous nous une église nationale? 15. novembra) ne odobrava narodne cerkve. V Ženevi, v kalvinističnem Rimu, je predaval o Kalvinu: priznava, da je sprožil ženevski reformator med ljudmi novo versko naziranje, toda to naziranje vsled svojega intelektualizma, aristokratizma, individualizma ter narodnostnega partikularizma ne zadošča več za naše čase. Brunetière pravi, da je bila sicer reformacija neobhodno potrebna, obenem pa se nadeja, da se cerkev kdaj zopet združi.

našla ga je točno tam, kakor prvikrat in spet med istimi tovariši. Seveda je imela oči le zanj, zanj. Od te dobe je bila izgubljena liki kamen, katerega potočiš z gore v propad... Ni se mogla nadalje premagovati. Vedno češče je zahajala na te usodeleno mesto, kjer ga je zagledala prvikrat. Sprva se je še bala javnega mnenja, a ko je nekoč zapazila, da kokerira druga z njim, zabilo je javno mnenje in sebe in moža in vse... Katastrofa neizbežna!... Mož, njen lastni mož zasačil jo je celo slučajno na mestu greha. Oh, ti brezvestni rod Ev in Evi... Brez najmanjšega čuvstva sramote in zadrege šla mu je naproti, obesila se mu za roko in ga peljala naravnost pred — njega...

»Zlati, zlati moj! jaz se ne morem mučiti dalje! Poglej ga — moj ideal! in če me res ljubiš, osvobi me nepremišljene, prisiljene prisege, drugače jo razrušim sama. Ne morem živeti več brez njega! Poglej ga, kako je lep, kako je elegant, kako razkošno opremljen, a vendar — preprost. Osreči me z njim, prinesi mi to edino, to poslednjo žrtev! On je umotvor najnovejše fantazije pariške mode, kupi mi ta klobuček in jaz grem v letovišče s teboj, brez prisegi kamor hočeš...«

Tudi Francija ima svojega Göhra. Pastor Gounelle v Roubaix se je kar javno zglasil za Marxov socializem; v mlajšem protestantovskem naraščaju je vobde možno opaziti močnejše nagnjenje do socializma. Nasprotno pa je med francoskimi socialisti obudil dokaj hrupa »cerkveni Mille-rand«: Jaurès. Njegova žena je stroga katoličanka, hči je šla k prvemu obhajilu. »Aurore« je Jaurès očitala odpad od socialističnih načel. »Petite République« ga je zagovarjala kot pristnega svobodomislinsnika, ki respektira vest svoje žene.

Boj za Celje.

Govor poslanca vit. Berksa v seji 19. t. m.

(Dalej.)

Kar se tiče celjske gimnazije, ne moremo verjeti, da bi prebivanje 150 slovenskih fantičev v starosti od 10 do 15 let in petih slovenskih učiteljev moglo biti nemškemu Celju nevarno. (Pritrjevanje.) To vendar ni tehten vzrok, to zbornico deliti na dva tabora — tu Nemci, tu Slovani — a da je to vprašanje moglo kopati ministrstva, je avstrijska specialiteta, katero bi drugod težko razumeli. (Pritrjevanje.)

Ko se je prvič hotelo spraviti te strahovite razrede iz Celja, iz središča atrakcijskega ozemlja, predlagalo se je, naj se ustanove v Žalcu ali v Št. Jurju. Žalec ima 96 hiš in 657 prebivalcev. (Čujte!), Št. Jurij 65 hiš in 376 prebivalcev. (Čujte!) V teh hišah stanuje povprek pet do šest oseb. Lahko si je torej napraviti sliko o velikosti teh hiš in krajev in spoznati, da tod ni dobiti prebivališča. (Medklici.)

Misel na Št. Jurij in na Žalec se je, kakor se mi dozdeva, opustila, in pozornost se je obrnila na Maribor.

Ali, če so slovenski razredi za kako nemško mesto nevarni, potem so v Mariboru ravno tako nevarni, kakor v Celju; zakaj se hoče ta nevarnost v Celju odstraniti, v Mariboru pa ustvariti? Tega ne morem razumeti.

Po ljudskem štetju nista ne Maribor ne Celje nemški, nego jezikovno mešani mesti. Zakaj pa zahteva slovensko prebivalstvo, da se morajo ti razredi prav v Celju ohraniti?

Ne iz narodnostnih razlogov, nego iz geografskih. Celje leži v središču celjskega in brežiškega glavarstva, kjer se križajo ceste, reke in železnice in je vsem delom atrakcijskega ozemlja pristopno.

Gimnazije zamorejo pač samo na večjih krajih obstajati, ne pa v malih trgih. Učitelji in dijaki dobe prebivališča samo v mestih, revni dijaki dobe tukaj tudi hrano zastonj — omenjam, da dobé v Celju dijaki 300krat na teden hrano — tu so dijaške kuhinje, zasluzek s koreptiranjem in drugi pomočki, ki dijakom omogočajo dovršiti gimnazijo.

Zahteva, da ostanejo slovenski razredi v Celju, je specijalno kmetska zahteva, za katero se zavzemam kot zastopnik večinoma kmetskega volilnega okraja in za katero bi se moral zavzeti vsak poslanec, ki kmete zastopa.

Na teh slovenskih razredih študirajo sinovi revnih kmetov iz celjske okolice. Nemškega jezika niso zmožni, mnogo jih je, ki stanujejo na deželi pri stariših, zjutraj hodijo v mesto in se vračajo zvezčer ali se peljejo z železnico domov. Z Zidanega mostu, iz Laškega, iz Rimskih Toplic, iz Petrovč, iz Žalca, iz Štorov, iz Št. Jurja, torej s sedmih želez. postaj se vozijo dijaki, ker prihajajo v Celje vlaki s treh strani. Drugi stariši, ki stanujejo bolj oddaljeno, skrbe za otroke v mestu na ta način, da dovažajo gospodarjem lesa in raznih živil.

Ako se ti razredi premeste v Maribor, ki leži 67 kilometrov daleč na severno stran, se vzame tem siromašnim ljudem prilika poskrbeti svojim, čestokrat tako nadarjenim otrokom višjo izobrazbo. Predlog Stürgkhov torej ne zadene narodnega razvoja slovenskega ljudstva, kar je njenov namen, — kajti razvoj bi se vzlil temu nadaljeval — zadene pa revnejše prebivalstvo, česar zastopnikom kmetskih volilcev ni možno dosti jasno predložiti. (Pritrjevanje.) Sole se ustanavljajo tam, kjer so potrebne, v središču dotičnega ozemlja.

Gospoda moja! Znano vam je, da je X. dunajski okraj večinoma češki. Kaj bi

rekli, če bi se hotelo za X. okraj ustanoviti nemško srednjo šolo, češka večina tega okraja pa bi rekla, da naj se le ustanovi, a ne v Favoritenu, nego v Gloggnitzu.

Celje ima nemško večino, ima pa tudi slovensko manjšino. Leta 1890. se je našelo 4452 Nemcev in 1577 Slovencev, torej tri četrtine Nemcev in jedno četrino Slovencev. Od tedaj se je celjsko prebivalstvo pomnožilo za sedem odstotkov. Celje leži v središču devet sodnih okrajev obsezočih okrajnih glavarstev celjskega in brežiškega. V vseh teh devetih okrajih — slušajte dobro! — ni ne jedne nemške vasi, ne jednega nemškega kmeta. (Čujte!)

In ker raste vsako mesto po dotoku z dežele, se pač mora verjeti, da se v Celju množi slovensko prebivalstvo, nemško prebivalstvo pa pojema, ker nima dočaka z dežele.

In upam, da bo uspeh zadnjega ljudskega štetja ta, samo ob sebi umljivi, po zakonih narave vršeči se proces tudi s številkami izkazal.

Mislim, da jedini razlog, ki ga navaja referent za odstranitev slovensko-nemških razredov, je ta, da naj se ohrani samonemški značaj Celja in da naj se odstrani, kar Nemcem ni po volji.

Ako bi bilo Celje res čisto nemško mesto, bi pustili to še veljati, toda Celje je, kakor priča ljudsko štetje, še vedno dvojezično in vrh tega tudi gimnazija ne obstoji le za mesto Celje, nego za vse prebivalstvo devetih sodnih okrajev in po ljudskem štetju iz l. 1890. je med tem prebivalstvom 9635 Nemcev in 176662 Slovencev. (Čujte! Čujte! Medklici.) Torej samo 5 odstotkov tega prebivalstva je Nemcev, 95 odstotkov pa Slovencev. (Čujte! Čujte!)

Ako zadoni s slovenske strani klic »Svoji k svojim«, ne kupuje pri sovražnikih slovenskega naroda, nastane vihar med nemškimi trgovci v Celju, kajti le tem je na ohranitvi slovenskih kupcev z dežele; ti kupci nosijo davke v mesto, in urade, ki večinoma delajo za deželo, hoče mesto tudi imeti v svojem ozidju. Mesto tudi hoče, naj se prihranki slovenskega kmeta nalagajo v nemških denarnih zavodih, naj kmet s plačevanjem mitnine prispeva k mestnim bremenom, da, kmet naj jih sam plačuje; tudi hoče, da mora okraj vzdrževati ceste, ki vodijo v mesto, samo slovenskih šol noče. Ali to ne gre, zahtevati samo za se vse dobre, ampak treba je imeti ozire tudi na korist drugih in tu se gre za materialno korist najrevnejšega prebivalstva, namreč kmetskega stanu. (Tako je!)

Gospoda! Ali je tako nezaslišano, da obstoje v dvojezičnem mestu, kakor je Celje, učni zavodi za dve narodnosti? Zaman iščemo v tej monarhiji analogij, razmer, kakršne vladajo na Štajerskem, ni nikjer več v celi monarhiji. (Res je!) V Pragi so štiri nemške in štiri češke gimnazije, v Kralj. Vinohradih 1 nemška in 1 češka, v Plznu 1 nemška in 1 češka, istotako v Olomoucu in v Opavi, v Brnu dve nemški in dve češki gimnaziji.

Samo na Štajerskem ne sme tako biti. (Medklici.) Ali slovensko-nemški razredi v Celju morda ne odgovarjajo potrebi? Naj navedem številke. V letu 1895/96 je bilo v prvi razred sprejetih 89 učencev in treba je bilo napraviti dva oddelka.

(Konec prih.)

V Ljubljani, 24 marca.

Obstrukcija?

Radi Celja se delajo Vsenemci zopet sila besne ter hočejo prevzeti vodstvo vseh nemških strank. »Ostd. Rundschau« piše: Ven k volilcem, vi nemški poslanci! Naj izvá narod, kako in komu v veselje se vlada v Avstriji! Naj izvá narod, česa se more nadejati z Dunajem! Potem pa bo narod pritrdil, da se začne najbrezobzirnejša opozicija, ali že treba, obstrukcija. Po Velikinoči se zopet snidemo, in proračun še davno ni dognan. Nemška opozicija ima še doveljorožja, samo rabiti ga mora, pa opustiti mora pogajanja in barantanja. Vsenemci hočejo torej prirediti tekompotične shode ter po Velikinoči začeti z obstrukcijo. Ali druge nemške stranke s tem predlogom niso zadovoljne, zlasti klerikalci in socialni demokrati celjske gimnazije ne smatrajo za tako važno točko v proračunu, da bi se radi nje

moral iznova razbiti parlament. Sicer Vsenemci sedaj, ko je aféra Schönererja radi vzklica »Heil Hohenzollern!« še sveža, ne mara nobena stranka za voditelje!

Brez proračuna.

Ne da bi se dognal proračun, še z novim provizorijem obtežena je morala vrla poslati poslance na velikonočne počitnice. 17. oktobra 1901 se je razpravljanje proračuna začelo in do 21. marca 1902 se je srečno dognal naučni età. A Koerber je moral v tej dobi porabiti najzadljejša sredstva, ki so parlament poganjala: grozil je z demisijo, z absolutizmom, imel mnogo govorov in opetovana pogajanja, da, celo krona mu je prihajala na pomoč. Körber je storil vse, da obdrži poslance pri dobrini. Okoli Božiča jim je dal 37 dñj počitnic, in ko so se 4. februarja zopet sešli, so prejeli za dolge počitnice še plačo, diete. A vendar ne vživa Koerber zaupanja niti na levi niti na desni. Če niti proračuna ne mora dognati, kako se bo mogel lotiti velikih drž. problemov, za katere treba najrasfiniranejših diplomatskih umetnostej! Koerberja podpirajo očitno le krčanski socialisti in veleposestniki. Vse drugo je v očitni opoziciji proti vladni ali pa je vsaj ne podpira. Nemci ne morejo ustvariti nobene večine in v vseh svojih naskokih so podlegli. To se je pokazalo glede opavske gimnazije, brnske češke tehnike, glede drž. podpore za Prago in tudi glede celjske gimnazije. Nemci so osamljeni, in niti Italijani jih ne podpirajo. Koerber bi moral iz sedanjega položaja izvajati konsekvence, a pri njegovi »brez-strasti vztrajnosti«, ki prenaša mirno vse poraze, se tega ni nadejati. Koerber seda pač na smoli!

Italija v trozvezi.

Dasi se javno še ne razglaša, vršijo se vendarle med Avstro-Ogrsko, Nemčijo in Italijo pogajanja za obnovitev trozveze in trgovinskih pogodb, ter se na drugi strani naglaša, da velja obojno kot dognana stvar. Sumljivo je prizadevanje Nemčije, ki hoče na vsak način obdržati Italijo v trozvezi, pa tudi v trgovinski pogodbi. Da, glede trgovinske zveze je nemška vrla celo pripravljena, Italiji v marsičem koncedirati na škodo lastnim koristim. Tajnik nemških zunanjih uradov je nedavno v državnem zboru protestiral, da bi se sveže kuhinjsko zelišče iz Italije obdačilo z uvozno colnino, češ, da bi to otežkočilo sklenitev trgovinske pogodbe z Italijo. Na ugovarjanje nekaterih poslancev je tajnik izjavil: »Nemška državna vrla ne bo odnehal ter v neugodnem slučaju obnovila trgovinske vezi z Italijo tudi proti sklepom državne komisije«. Tako protežiranje je prevzelo Italijo, da si domišljuje, da je res v trozvezi nenadomestljiva ter že Avstriji kar narekuje pogoje, n. pr. da se ne sme domačinom dajati prednost pred italijanskimi delavci.

Vojna v Južni Afriki.

V zadnjem času so poročila iz Južne Afrike postala tako redka. O dogodkih poslednjih dñj sploh ni nobenih vestij. »Times« poroča, da je glavno torišče burškega odpora v zahodnjem Transvaalu, kjer imajo Buri topove, streljivo, vozove in živila. Ker jih je mnogo, so tako odločni. Angleških stražnic je ondi pre malo in angleške čete so prešibke, da bi se mogle meriti s sovražnikom. Buri imajo same za boj sposobne in izvezbane može, ki se udati še davno ne mislijo. V Oranju so Buri razkropljeni in se skrivajo po jama. Manjka jim voditelja. V vzhodnjem Transvaalu je več organiziranih čet, katerih nobena pa nima več kot 300 mož. Vse preganjajo angleški oddelki. Bothov ugled in vpliv pada ter so kapitulacije Burov pogoste. Tudi angleški vojni minister Brodrick je povedal v zbornicu, da se je odpor v Oranju zmanjšal ter da so Delwetove čete razkropljene. V Kaplandiji operira bolj polica kot vojaštvo. Tudi v vzhodnjem delu Transvaala Angleži napredujejo. Res pa je, da je Delarey v zadnjem času zelo delaven, toda Angleži mu polové vkratkem večino čet ter mu one-mogočijo dovoz živil. Vsekakor — je dejal Brodrick — je odpor Burov že jako omejen in le majhen. Širokoustni vojni minister Brodrick se je že tolkokrat zmotil ali pa zlagal, da so njegove besede docela brez vrednosti za presojanje resničnega položaja v Južni Afriki. Ko se je

Dalje v prilogi.

vojna začela, je dejal Brodrick, da bo vojna v par mesecih končana ter da bo veljala le 200 milijonov krov. Vojna pa traja že 3. leto in je veljala doslej 2890 milijonov krov. Brodrickovo prerokovanje je torej smešno! Iz Avstralije dobe Angleži še 2000 mož na pomoč. Tudi ti Angliji zmage ne prinesajo.

Dogodki na Kitajskem.

Jedva se je sklenil na Kitajskem mir, poroča se nova ustava. Iz Lungčova na meji Tonkinga javljajo, da so se vse čete generala Suzu pridružile ustašem, tako da imajo sedaj ustaši 20.000 več vojakov, ki so evropski oboroženi in izvezbani. Baje so ustaši močnejši kot vsaka vojska, katero more poslati nanje kitajska vlada. Ustaši ropajo in ker vlada suša, se žive tudi poljedelci s plenom. Lakota se širi. Ustaja more dobiti v kratkem velike dimenzije. Morda se ponovi revolucija, kateri kitajska vlada dolgo ne bo kos. Državljanke vojne na Kitajskem so zmeraj dolgotrajne in krvave. Vse kaže, da ogromna Kitajska boluje na svoji razsežnosti ter da je zrela za razdelitev.

Najnovejše politične vesti.

Izgon slovanskih dijakov iz Rusije se je začel vsled odredbe državnega kancelarja. — Koristolovne igre je prepovedala belgijska reprezentantna zbornica za celo državo. — Nova avstrijska parobrodna družba se snuje kot nekaka konkurenca Lloydu. Dosedaj samostojne parobrodne družbe »Cosulich i Co., »Austro-American« in »Ragusea« se hočejo nameč združiti. Družbe imajo 11 parnikov, — Zaradi kongregacijskega vprašanja v Španiji se je batiti novih nemirov ter je vojni minister Weyler odredil mnogovrstne premestitve čet. — Vsled ruskih dijakov nemirov je v peterburški politeniki odpuščeno vse učno in upravno osobje, poslopje pa se spremeni v vojašnico. — V varstvo ameriškega predsednika in zatiranje budobnih napakopov proti vladni je sprejel ameriški senat posebni zakonski načrt. — 29. umetniško razstavo na Dunaju je otvoril v soboto cesar ob navzočnosti širih nadvojvod. — Sestanek vladarjev, in sicer avstrijskega cesarja, nemškega cesarja in cesarice, saškega in virtemberškega kralja ter badenskega velikega vojvode, se vrši letos ob 50letnici germanškega muzeja v Norimberku. — Ministrski svet obeh državnih polovic bo te dni na Dunaju, da se dogovore glede delegacijskih predlogov. — Kitajski vstaši so vzeli mesto Kančau v Kwantungu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. marca.

Kardinal Missia †. Kneznadškof goriški, kardinal, Jakob Missia je danes ponoči umrl. Sinoči je še veselo večerjal, ob 1/4.1. ponoči pa je izdihnil. Bolehal je že dlje časa; tudi ko je bil še v Ljubljani, se je večkrat čulo, da je bljuval kri. Missia je bil rodom iz Spodnjega Štajerskega. Rodil se je 30. julija l. 1838. v kmetski hiši, na Moti v župniji Sv. Križa pri Ljutomeru. Njegov brat, duhovnik graške škofije, ga je spravil v deško semenišče v Gradec, kjer je bil Missia tudi jedno leto bogoslovec in od koder je prišel v Rim v »Collegium Germanicum«. V Rimu je postal Missia šest let, potem pa se je povrnil v Gradec, kjer je služil najprej kot prefekt v deškem semenišču, potem postal škofa Zwergerja dvorni kaplan in pozneje kancelar. Leta 1879. je bil imenovan kanonikom graškim, po smrti dr. Gogole pa 24. januvara leta 1884 škofom ljubljanskim. Tu je postal do l. 1897., katero leto je postal naslednik goriškega knezonadškofa dr. Zorna in bil leta 1899. imenovan kardinalom. Ker je umrli kardinal globoko posegel v vse slovensko narodno, politično in gospodarsko življenje, izpregonili bomo o njegovem delovanju na Slovenskem v posebnem članku.

Volitev v trgovsko in obrtno zbornico. Skrutinij bo šele danes zvečer ali morda še jutri končan in se še potem izve natančno razmerje glasov. Čujemo, da so v vseh treh trgovinskih kategorijah zmagali narodno-napredni kandidati. Tudi v obrtni kategoriji utegnejo biti izvoljeni napredni kandidati, ali gotovo to še ni. Oddanih je

sicer veliko več naprednih glasovnic, nego klerikalnih, a med naprednimi glasovnicami je izredno mnogo neveljavnih, vrh tega pa so se glede nekaterih kandidatov še cepili glasovi.

Klerikalci in volitev v trgovsko in obrtno zbornico. Klerikalcem se mora priznati, da so dobro organizirani, kadar gredo v boj. To se je pokazalo tudi pri volitvah v trgovsko in obrtno zbornico. Čim so bile glasovnice izdane, že so jih tudi klerikalci začeli pobirati, še predno so ljudje vedeli, za kaj se gre. Pa tudi sleparili so klerikalci, kakor po navadi. Običajno so rekli, da pobirajo glasovnice za napredno stranko. Tudi so podpise ponarejali. Tako imamo iz petih občin kamniškega okraja dovolj prič, da so klerikalci vzeli volilcem glasovnice, ne da bi jih doličniki podpisali. Klerikalci so podpise falsificirali. Če bodo klerikalci pri vsem tem velikem naporu, pri vsi svoji dobrni organizaciji vendar pogoreli, je to zasluga zavednosti naprednih volilcev in delavnosti posameznih pristašev napredne stranke, ki so se dobri stvari na ljubav zavzeli za agitacijo.

„Politik“ v Pragi je tako visok in ošaben list. O tem, kake vrste ošabnost je to, bi se dalo marsikaj vedati. Tako je aristokratski lakaj tudi ošaben. Sevé samo nasproti plebejcem, če pa zagleda kakega barona, zleže vsé in je ponižen, da ga ni bolje ponižnega kodra na svetu! Pri tem so pa ti lakaji navadno ljudje, ki ne diše dobro, in če hočeš v zdravem zraku ostati, se jih ogiblješ. Ali mi ne očitamo gospodom redakterjem pri »Politiki« ničesar takega ter radi konstatujemo, da so prav snažni ljudje ti gospodje redakterji. Samo, da bi ne bili tako bornirani, da neprestano žive v veri, da se notranja avstrijska politika rešuje edino le v redakciji praške »Politik« (II. Václavské náměstí, št. 21.)! In da bi nižjim kolgom nasproti ne kazali tiste neznošne ošabnosti, ki je lakajski ošabnosti podobna, kakor jajce jajcu! Posebna naša napredna stranka je hud trn v peti fevdalskem češkem stražarjem, in kjer nas morejo, tam nas včipnejo ti gospodje iz štev. 21. na Venclovem trgu. Dr. Tavčar jim je pa pravi kamen v želodcu! Radi njegovega zadnjega govora ga zasmehujejo in zaničujejo, da bi moral »dieser Herr dr. Tavčar« takoj v vodo skočiti, se reče, da je odvisen od milosti velemožnih gospodov okrog »Politike« v Pragi! Torej nasproti dr. Tavčarju so ti gospodje, kakor lakaji, ki mečajo pri svojem baronu ali grofu v bogatega plebejca po stopnicah navzdol. Sedaj pa poglejmo, kaki so ti žurnalistični lakaji nasproti aristokratom ali prelatom! V zbornici govoril je tudi knez Sapieha, mlad polski plemenitaš. Govoril je, kakor taki ljudje sploh govoré. Glavna nalogna naučne uprave je po mnenju gospoda Sapieha, da vpelje veronauk v maturo i. t. d. Toraj najčistejše reakcijonarstvo, kakor ga nosijo v svojem srcu nekdanji učenci iz jezuitske gimnazije v Kalksburgu! Govoril je tudi opat Treuinfels, dobra duša sicer, ali precej nerodna. Ta prelat hoče srednješolstvo škofom izročiti. V zbornici se mu je sicer vse smejal, ali v redakciji praške »Politike« so vzliz temu bili vsi srečni, in pred Treuinfelsom so se do zemlje priklonili, in prej kot ne, že komaj pričakujejo trenotka, da se srednješolstvo češko preostroji po Treuinfelsovi in nazorih! Pred Sapiehom so pa ti redakterji padli v prah! Kako tudi ne! Naturam si expellas in tanto dalje! Ali naj se sedaj dr. Tavčar žalosti, če mu ta gospoda očita borniranost? Menimo, da nima povoda!

Dr. Ivan Šusteršič tolče po orjaškem bobnu orjaške reklame. Ta politični sv. Krištof je rešil Celje, je ugnal celo nemško levico, je s silo privlekel Italijane pod slovensko zastavo, je prepričal Treuinfelsa, da dr. Tavčarja v domovini nikdo resnim ne smatra, in še celo socijalne demokrate je pregovoril, da niso za Celje glasovali. Heraklej s svojimi čini je prava ničla proti Šusteršiču, in kar je le ta v parlamentu vse dosegel, to se bode z zlatimi črkami zapisalo v zlato knjigo slovenskega naroda. Bum! bum! bum! Kdor vsega tega ne veruje, bo moral za kazeni k »znanstvenemu« predavanju v Katoliški dom! Državni poslanci, ki so z lastnimi očmi opazovali, kako se je na

Dunaju vse vršilo, se taki reklami smejo. Je v resnici smešna! Ali dr. Žilindrovič se je poslužuje, ker sam dobro ve, da potrebuje reklame. Njegovo blago je slabo in že lastni privrženci ga ne kupujejo več radi. Zatorej pojde boben: Šusteršič je rešil Celje, je potepal v prah nemško levico, je pridobil Italijane in Bog ve, kaj še vse! Bum! bum! Ubogi Koerber, njegovi dnevi so šteti. Tudi njega je dr. Šusteršič podrl. Orjaško parlamentarno akcijo proti Körberju je vodil dr. Šusteršič in kar je najvažnejše, izpeljal jo je srečno. Posledice ne morejo izostati. Koerber se že pripravlja k demisiji in cesar odpotilja kurirja, v rudeči frak oblečenega kurirja. In ta kurir bode prišel v Ljubljano, pa bode ponižno stopili pred dr. Šusteršičem ter mu bode v imenu vladarja ponudil mesto ministrskega predsednika na Dunaju. Bode li dr. Šusteršič ponudbo sprejel, ne vemo, niti toliko ne vemo, bode li v rudeči frak oblečenega kurirja na kosilo povabil. Naj je naš orjaški parlamentarci slučajno slabe volje, pa bo grob še celo s cesarskim kurirjem! Pa počakajmo, saj budem v »Slovencu« itak vse brali, kakor smo brali o orjaškem delu, ko je dr. Šusteršič dognal — v potu svojega obraza — za Celje! Samo škoda, da je predpost že minil.

Lampe — zopet blamiran. Pri okrajnem sodišču se je vršila danes obravnava v štirih tožbah, vloženih proti našemu listu, ker nismo hoteli štirih popravkov priobčiti. Dotični popravki niso bili stvarni v smislu zakona in zato smo jih odklonili. Sodišče je pripoznalo, da popravki niso stvarni in je tožbe zavrnili ter toženca oprostilo. Več bomo o tej obravnavi poročali prihodnjč.

Lepo zadoščenje je prejel g. J. Žirovnik, nadučitelj in vodja obrtno nadaljevalne šole v St. Vidu nad Ljubljano. Našim č. čitaljem je znano, kako so ga v St. Vidu klerikalci na vse mogoče načine preganjali. Še celo ondotni župnik g. Groga Malovrh se je tako daleč izpozabil, da je spisal zatožnico, s katero naj bi kr. š. svet očrnil g. Ž., da bi ga bil dež. š. svet prestavil iz St. Vida. V tej zatožnici je g. Groga med druge izmisljotine tudi zapisal, da g. Ž. ni spomen za vodstvo obrtno-nadšole. — Ravno te dni pa je g. Žirovnik prejel dekret, v katerem mu c. kr. naučno ministarstvo izreka za njegovo mnogoletno, previdno in uspešno vodstvo te šole svoje popolno priznanje. — Radovedni smo, kakšen obraz je naredil g. Groga, ko je čul o tej zasluženi pohvali in kakšen futerl bo izumil Klanfarjev Tone za ta kapital-nos!

Benefici dramskega osobja. Jutri, v torek, dne 25. marca se vršita na korist glavnih možij slovenske drame dve benefici: popoldne se igra tretjič prelep Finžgarjeva narodna igra »Divjilovec«, ki se je občinstvu mahoma priljubila, zvečer pa Shakespearova tragedija ljubezni »Romeo in Julija« po Domišeljevem prevodu. Dramsko osobje si je uprav letos zaslužilo benefici, saj je delovalo toliko kot menda še v nobeni sezoni. Tekom 6 mesecev je osobje naštudiralo 14 novitetov, razen teh pa je igralo 17 iger starejšega repertoarja, igre, ki so se tudi morale nanovo študirati in nanovo vprizoriti. Truda in dela je bilo torej mnogo, a dramsko osobje ga je uprav letos vršilo brez ovir, točno in marljivo. Občinstvo, ki pozna gmotne razmere naših igralcev, bo radi tega gotovo izprevidelo, da dramsko osobje zasluži priznanje, ki mu ga naj izrazi občinstvo z najobilnejšim posetom njegovih benefic.

Slovensko gledališče. Popoldanska včerajšnja repriza Detelovega »Učenjaka« je bila v vsakem oziru slaba. Razun par častnih izjem igralo se je včeraj to lepo slovensko delo tako površno, da moramo izreči svoje obžalovanje. Pred vsem sta bila stari, rutinirani igralec g. Verovšek in diletantka Puhekova, kar se znanja vloge tiče, oba skoro na isti stopnji. Prvo dejanje se da vendar tako lepo in efektno komično predstavljati! Pa kaj hočemo, če se ne moremo zanesiti na boljšega igralca! Dolgo smo molč prenašali to malomarnost, danes si nismo mogli kaj, da ne bi izlili svojega žolča. O duhoviti igri sami moramo povljeti, kar smo pisali o njej pri prenijeri. Drugo in tudi tretje dejanje bi se

dalo igrati v šaljivejšem žanru; sicer prevladuje tragika. Vsekakor bi bilo treba v tem in tudi drugem oziru nekoliko popravljati in pred vsem ublažiti lopovstvo sluge dra. Blažiča. Igra pa, ki nosi vse znake pristne komedije, je lepo zaplena, duhovitega jedra in pisana z neko tehniko, katere nismo pričakovali. — Zvečer pa je vzbujala najrazličnejša mnenja in utise tudi na našem odru Brieuxova igra »Rdeči talar« (la robe, rougée, die rothe Robe), ki si je osvojila vsaj za kratek čas vse večje odre ter vzbujala senzacijo. Igrokaz je efekten vsekakor, ima v sebi tragične momente, pred vsem tudi realističen kolorit, pa tudi neverjetne situacije ter marsikaj pretiranega. Marsikdo bo morda rekel »Machwerk« »Effecthascherei«; pa to je končno večina modernih del, — vzemimo le za vzgled slavnega Sudermannia, Björnsena, tudi Hauptmanna itd., — po efektu stremi vsak moderni dramatik, a ideja, tendenca pa — realistica daje delu pravo vrednost in to ima v svoji igri E. Brieux. Ime njegovo bo komaj komu znano izmed širšega občinstva, v zadnjem času šele je mahoma zablestelo na obzoru. Tema, ki se obdeluje, ni več povsem nov: štreberstvo držav. uradnikov; saj nas je takoj spomnil na »Katakomben«, tudi na »Flachsmann«. Tudi Davis pretirava v svojih »Katakombah«, kar se da vsekakor v veleniopravičevati, a v resnem igrokazu je manj na mestu. Igra, ki ima v sebi velenihvaležne, tudi težke moške uloge s par dolgimi monologi, je tudi v celoti skoro — predolga ter prenese veliko čitanja. Ženske uloge v višjih uradniških krogih stopajo v ozadje, in vendar se nam dozdeva, da imajo še te dame, ki nastopajo, preveč govoriti v strogo moških zadevah. — Združena z britko satiro na uradniško štreberstvo in birokratizem je tragedija dveh zakonov, vršeča se med dejanjem pred sodiščem in preiskovalnim sodnikom,

— žrtev onih strogo birokratsko, po suhih paragrafih sodečih sodnikov, katerim ni mari, kaj je »aequum et bonum«, ampak samo formalnost in — advancement. Ta pretresljiva tragedija je brezvomno boljša polovica igrokaza in ima v sebi hvaležno žensko ulogo, katero je izbornino in umetniško izvršila g. Danilova, naša najboljša domača igralka, ki se je za svojo vlogo resno potrudila. V sredini večera je stal g. Dragutinović, ki je krasno igral; v njem smo spoznali marljivega in tudi talentiranega igralca. Velikanski uspeh mu je najlepše priznanje. Tudi z g. Danilom smo bili zadovoljni, kakor popoludne, tako tudi zvečer. G. Dobrovolsky je igral ekscentreno. Gosp. Verovšek pa tudi zvečer ni zadosti znal. G. Dobrovolsky je bila za nas nova, simpatična prikazen. Ona ima živahnino, temperamentno igro. Koliko ulog bi nam bila lahko med sezono lepo rešila! Čudil sem se njeni lepi in gladki slovenščini. Gd. Ruckova in gd. Lounská sta imeli manjši ulogi; bili sta prav dobrni, kakor tudi gg. Deyl in Perdan. G. Lovšin in g. Nučič sta storila, kolikor sta mogla in — znala ter v celoti spoščno ugajala.

Jos. C. Oblak.

Odlikanje. Postajenačelnik v Litiji, g. Ivan Jenko je dobil od vojvode meknburškega hišni red.

40 letnico svojega službovanja v armadi je v soboto praznoval zapovednik ljubljanske domobranske brigade g. generalmajor Anton pl. Angerholzer.

Umrla je v Ljubljani davkarjeva vdova gospa Ana Mrak, rojena Loger, mati finančnega svetnika gosp. dr. Ivana Mraka in tašča učiteljiščnega ravnatelja g. Levca. Lahka jej zemljica!

Pevsko društvo „Slavec“, je podaril svoj honorar 20 K Ciril-Metodovima ženskima podružnicama šenklavško-frančiškanski in šentjakobski-trnovski, za kar izrekata odbora teh podružnic najiskrenejšo zahvalo.

Slovenska umetnost. Slovenski glasbeni umetnik Franjo S. Vilhar je napisal novo opero »Ivanjska kraljica«, kojo nameravajo jutri uprizoriti v Narodnem gledališču zagrebškem. Spovojiga je baje velike umetniške vrednosti.

V Zgornjem Tuhinju je bil te dni krst, pri katerem se je župnik jako kislo držal. Novorojenčka je bila namreč povila 17letna neomožena »Marijina devica« z malih hribov. Oče te nezakonske

matere slovi daleč na okrog zaradi svoje velike pobožnosti. Mož tiči vedno v cerkvi in v spovednici, a vsa njegova velika pobožnost ga ni ovirala, da je storil — krvosramnost, da je svojo lastno hčer zapeljal. Ali je potem čuda, da se je župnik kaj kislo držal, ko je krstil otroka, ki ga je povila »Marijina devica« in česar oče je ob jednem tudi njegov stari oče?

Pretep v Preserju. Čefidlova punica v Preserju ima obilo častilcev. Med drugimi goji tudi Telbanov hlapac zanje najnežnejša čutila in se je v soboto zvečer napravil pod njeno okno, da jej ta čutila razloži. Toda na potu so ga čakali drugi fantje, ga napadli in ga tako strahovito zmatili, da je sedaj v smrtni nevarnosti. Oče Čefidl je ranjenca vzel pod streho, njegova punica mu streže, napolci pa so včeraj sami šli na Vrhniko in svoj napad naznanili sodniji. Tam so dobili fanta, ki je bil tudi zaradi Čefidlove punice zaprt. Če pojde tako naprej, pride zaradi Čefidlove punice še vsi pre-srski fantje pod ključ.

V Poljanah nad Škofovko je umrl 22. t. m. občeznani poslušalec divjih petelinov in ribi lovec Ernest Platiša, po domače »Videnski Gerl.«

V postojnski jami je instalacija nove izključno električne razsvetljave izvršena. S tem je šele prišla posebna veličastnost in lepota njenih podzemskih čudežev do prave veljave. Postojnska jama bode oba velikonočna praznika, t. j. 30. in 31. marca t. l., od 1/11. do 1/12. ure dopoldne in od 4. do 6. ure popoldne električno razsvetljena in na ogled odprta proti vstopnini 3 kron za osebo.

V Gradašico padel je v soboto popoludne delavec Rajmund Novak. V pisanosti vse del se je na klop ob Gradašci v Cerkvenih ulicah. Sedež na klopi je izgubil ravnotežje in se prekucnil po strmini v Gradašico. Bil je popolnoma nezavesten, ko so ga potegnili z vode. Z zdravniško pomočjo spravili so ga k zavesti.

Krošnjarja napadli so vojaki včeraj zvečer na Dunajski cesti pred Kavčičevim gostilno. Krošnjar je v gostilni krošnjari in razčilil ženo nekega narednika, za kar je dobil zaušnico. Prišedši na cesto, pa so planili vojaki, ki so bili popred v gostilni, na njega in ga pretepli.

Tatvine. Hlapcu Antonu Rojcu v Kapitelskih ulicah št. 9, je ukradel delavec Franc Merhar iz knjige, katero je imel v hlevu na mizi, petek in je hotel pobegniti na Koroško. Policija mu je to preprečila. — Brezposeln kovaški pomočnik Matija Rugelj je ukradel hlapcu Michaelu Rezarju, Cesta na Rudolfovo železniško št. 4 iz oblike v hlevu srebrno uro in nekaj denarja.

Jednajst bluz, kambrikastih, je bilo ukradenih »pri Amerikancu« na sv. Petru cesti iz veže.

Zaradi kokoši sta se sprla danes ponoči v Trnovem posestnik I. P. in klijučarski pomočnik F. St. Slednji je prvega nagnal s kamenjem.

Pogreša se 66letni mokar Gašper Dolar, stanovanec Pred škofijo št. 18. Dne 16. t. m. je šel opoludne z doma in se do danes ni vrnil. Mož ima na desni roki kazalec odtrgan in sredine sključen.

Razpisane službe. Razpisuje se mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem uradu III. razreda, 4 stopinje v Starem Logu (v pol. okraju Kočevje) proti pogodbi in kavciji 400 K; letna plača 550 K, uradni pavšal 140 K in letni pavšal 756 K za vzdržavo vsakdanje pešne zvezne med Starim Logom in Kočevjem ter za krajnje dostavljanje poštnih pošljilcev. Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Najnovejše novice. Z britvijo je prerezal kamenosek Pelz na Dunaju svoji ženi vrat. V Budimpešti pa je arhivarni vodja pri poštnem ravnateljstvu M. Toth prerezal vrat svoji 16letni hčerki, potem pa še sebi. Oba sta mrtva. — Zversko maščevanje. Posestnik Balika v Lugošu na Ogrskem se je maščeval nad svojim tekmečem Balonom na način, da ga je privezel h kolesom svojega voza ter pognal konje. Cesta je bila v krvava, koder je vlačil nesrečnika. Ko so ljudje ustavili voz, je bil privezani že mr-

tev. — Gletno deklico zadela kap V Osiku je zadela srčna kap gletno hčerko krojača Mrkviča. — Veliko poneverjenje. Ravnatelj berolinskega kreditnega zavoda Duenfold je poneveril 150.000 kron. — Lakota na Kubi narašča. Vstaši se podavajo prostovoljno z orožjem in strelivom, da le dobija vjetništvu jesti. — Požar hotela »Waldhof« na Semeringu. V soboto je nastal v imenovanem hotelu požar vsled električnega toka. Zgorel je ves zelo veliki hotel. — Tolstega bolezen se je znova shujšala. — Iz Trsta ubeglega anarhista Spillerja je prijela žandarmerija v Rostoku. — Iz tržaškega brzovlaka je skočil v Kottingbrunnu neznan, elegantno oblečen gospod. Vlak ga je razmesaril, da ni mogoče trupla izpoznavati. — Zarati tativne v Vatikanu, ko je bilo vlomljeno v denarno omaro v takozvani »črni luknjik«, je obsojen neki Fr. Scotti in contumaciam v 8letno jebo.

Kubelik. Sloviti češki glasbeni virtuozi se poslovli danes v Ameriki s koncertom v Brooklynu. Vsega skupaj je priedel 72 koncertov, za katere je skupil nedopovedljive uspehe, tako umetniške kakor gmotne. Iz Amerike si nese s seboj nekaj črez milijon kron.

Nagrajena drama. Budipeštanska akademija znanosti je razpisala nagrado iz ustanove Teleky za najboljšo žaloigro. Nagrado je dobil igralec Gabnyi, ki je spisal tragedijo »Črni car«. Morda bi se tudi slovenska dramska literatura obogatila, ako bi se razpisovale nagrade? Morda bi bila za to poklicana »Slovenska Matica«?

Obdolžitve zoper perzijskega poslanika. Posl. Breiter in dr.

so vložili interpelacijo zoper perzijskega poslanika Nerimana Kana na Dunaju, češ, da dela pravčato trgovino s perzijskimi preprogrami, katere dobiva kot poslanik carine proste. Nadalje ga dolže, da kupuje s perzijskimi redi in odlikovanji. In res teče pri najvišjem dvornem maršalatu tožba naslednikov rentirja Schossbergerja proti poslaniku za povrnitev predplače za neko obljudljeno perzijsko odlikovanje.

Ustanova za umetnice. Hči nedavno umrlega slikarja Gallimarda je ustanovila veliko ustanovo za izobrazbo nadarjenih mladih slikaric in kiparic. Umetniško društvo v Parizu razpisuje nagrade in ustanove.

Zalosten konec. Slavni angleški komponist Piccolomini, ki je zložil okoli 400 skladb, je umrl te dni v blaznici. Založniki so imeli z njegovimi baladami velike dobičke, komponistova rodbina pa je danes brez vsakega imetka.

Ker je bila model. Na Dunaju je bila neka mlada, lepa žena slikarjem skrivaj model. Njen mož je namreč premož zaslužil, da bi se mogla rodbina pošteno preživljati. Zato je hotela si sama nekaj zaslužiti. Dobivala je 80 h za uro. Mož je to izvedel ter vložil tožbo za ločitev. Sodišče je tožbi ugodilo in zakon razločilo. Tragika materinske ljubezni!

Za pridelovanje tobaka se zavzemajo nekateri ekonomični krogi na Češkem in Moravskem, posebno odkar se je bat, da se pridelovanje sladkorne pese ne bo skoraj izplačalo. Neki strokovnjak dokazuje, da so vsa polja v Avstriji pravljena za izdelovanje tobaka, kjer še ozimina dozori do začetka avgusta. Finančne oblasti bo baje lahko pridobiti, da dajo dovoljenje, ker mora avstrijska tobačna režija kupiti vsako leto po 200.000 met. stotov ogrskega tobačnega perja ter plačati zanje 8 milijonov K. Kako bogate vire daja tobak ogrskim kmetovalcem, izkazuje poročilo za leto 1900. S tobakom je bilo obsejanih 74.263 oralov. Pridelalo se je 638.389 met. stotov tobačnega perja, za kar je plačala uprava ogrskega tobačnega monopola kmetovalcem 23.743.389 K. V Avstriji je bilo istega leta obsejanih s tobakom le 3665 ha, in sicer 2457 ha v Galiciji, 897 ha v Dalmaciji in 311 ha v Južni Tirolski. Pridelalo se je na hektar poprečno 13 do 19 met. stotov tobaka.

Klub stoletnih ljudij. »Na Angleškem in Ruskem so najlepši starci« — se navadno zatrjuje. V Londonu imajo stoletni starci svoj klub in pred kratkim so naročili svojemu tajniku, naj poišče na svetu sploh najstarejšega človeka, ki bi potem bil klubov častni predsednik. Ta je

ravnokar popisal svoje izkušnje v »Royal Magazine« in piše med drugim: Nisem našel starejšega moža kakor je Izaija Radovški, občan v Mostu, ki je dopolnil 136 l. Radovški vidi kako dobro, veliko kadi, malo pije, nikdar še nibolehal in se zelo čudi, da je postal v zadnjem letu nagluh. Njegov oče je učakal 120 let. — Najstarejša ženska je Američanka Nancy Nolysfieldova, 117 stara, na Angleškem Marjeta Neweova, 109 let stara. Izmed drugih starcev je še na Angleškem cigan Duaper 104 leten, vsak dan je pijan, zraven pa še krepek. Njegov 83 leten sin še zmerom izvrstno pleše.

Ljudsko štetje 1900. C. kr. statistična centralna komisija na Dunaju je izdala ravnokar natančne številke, zadevoče ljudsko štetje l. 1900. Iz poročila posnemamo sledeče: Čehoslovanov je 5.959.825 in sicer v češkem kraljestvu 3.930.071, na Moravskem 1.728.130, v Šleziji 146.382, v Spodnji Avstriji 135.477, v ostalih avstr. deželah 19.785. Nemcev je 9.167.898, Poljakov 4.250.961; Malorusov 3.343.323; Slovencev 1.192.750; Srbov in Hrvatov 711.439; Lahov 727.084; Rumunov 230.962; Madjarov 9512. Je torej 15.622.00 Slovanov. Seveda to je po občevalnem jeziku; nam pa je prav dobro znano, da so vsi Slovenci, ki stanujejo v nemških mestih, v nemških rodbinah, v raznih samostanah, zapisani za Nemce,

Mlad samomorilec. 17. marca je pobegnil od doma 10leten sin mizaria Hule v Bubenču pri Pragi; 21. t. m. so ga našli redarji ter pripeljali na dom. A komaj je bil deček sam, je skočil z okna 11 m globoko ter se smrtnonevarno poškodoval. Mačeha ga je baje grozovito trpinčila.

Častni meč Delareyu. V pariških burofilskih krogih se nabira za častni meč zmagovalcu Delareyu, ki bi imel na eni strani vdolbljeno junaško ime generalovo, na drugi pa dan njegove zmage — 8. sušca.

Kako bi se izlahka polovili Buri? »Times« so prinesle sledeči predlog: Ker se poslužujejo Buri pri svojih begih skozi žičaste ograje med stražnicami volov, bi se to najlažje onemogočilo s tem, da bi se pred ograjo nasulo soli. Voli bi se pri soli ustavili in Angleži bi potem Bure polovili ali postrelili prav izlahka. — Ta predlog je gotovo lep in jako moder, toda izviren ni. Znano je namreč, da se lovči tudi najlažje s soljo, ki se jim mora potresti na — rep.

Aretirana opica. V Parizu se je te dni sprehajala po ulicah velika opica ter si radovedno ogledovala izložbe. Hitro se je zbralo mnogo občinstva. Nekateri so hoteli opico zgrabit, a ta je tekla na trg in začela ometavati ljudi z jabolki, pomarančami in limonami, katere je vzela iz jerbasov prodajalk. Prišla sta dva redarja, da bi opico aretirala, a opica je bila hujša. Zato sta prihitela na pomoč še dva redarja in vsi širje so begunko aretirali ter odvedli v zapor.

Društva.

Občni zbor deželnega po-močnega društva Rdečega križa za Kranjsko, določen na 22. dan t. m. se vsled nesklepnosti ni mogel vršiti in se bo drugi občni zbor vršil ne glede na število navzočih članov dne 26. t. m. ob 6. uri popoludne v knjižnici c. kr. deželne vlade, II. nadstropje, Bleiweisova cesta.

Pevsko društvo „Slavec“ priredi veliko vrtno veselico na binkoštno nedeljo ter prosi druga društva, naj se blagovolijo ozirati na ta dan pri svojih prireditvah. Natančnejše o tej veselici se bode pravočasno naznamili.

Slov. planinsko društvo je imelo v soboto pod predsedstvom na čelnika g. prof. Orožna v »Narodnem domu« svoj občni zbor. Tajnik g. Hauptmann je poročal o društvenem delovanju v minolem letu, g. dr. Tomišek pa o denarnem stanju. Osrednje društvo je imelo lani 10067 K 36 v dohodkov in 9925 K 12 v izdatkov. Društvo s podružnicami vred pa 27054 K dohodkov in 24113 K 78 v izdatkov. Skupno premoženje znaša 68646 K 32 v, dolgo pa 25596 K 33 v. Daljša razprava se je razvila glede projekta, zgraditi v Vratah hotel Stroški bodo znašali 30000 K. Ta odbor predlog je bil sprejet. V odboru so bili izvoljeni gg. prof. Orožen, dr. Tomišek, dr. Foerster, prof. Macher, Hauptmann, Verovšek, Mikuž, Bleiweis in inž. Foerster. Namestnika sta gg. Verbič in Mlakar, predsednika računov gg. Lindner in Mejač. Končno je dr. Kušar interpoliral zastran

zgradbe koče na Golici, na kar je dobil pojasnilo, da se čim prej začne z delom. Sklenilo se je to kočo krstiti po starosti slov. turistov Kadilnikovo kočo.

Strelski klub „Triglav“ vabi pri ugodnem vremenu jutri 25. t. m. popoldne svoje člane na izlet v Sotesko. Za služaj neugodnega vremena vrši se priateljski sestanek zvečer ob 8. uri v gostilni pri Jerneju na sv. Petra cesti, soba na desno.

Književnost.

Postojna. Sloveča postojinska jama in njena okolica. Druga pomnožena izdaja s čtežem in raznimi podobami jame, Postojne in njene okolice. Po raznih virih spisal I. B. Tiskal in začel Rih. Šeber. — Adelsberg, seine Grotte und Umgebung. Von W. P. von Alben. Mit mehreren Ansichten und einem Situationsplane der Adelsberger Grotte. Druck und Verlag von R. Šeber. — Descrizione illustrata della rinomata Grotta d'Adelsberg in Carniola. Con 15 vedute ed un piano di situazione della Grotta. — Tipografia editrice di R. Šeber. — Neutajljiva resnica je, da se sloveči kraj na Slovenskem dela vse premašo reklame. Drugi narodi popoščajo v najmikavnejših barvah vsak neznanen kotic, pri nas pa se v tem oziru ne stori ničesar, ali pa mnogo premašo. Zato so naše naravne krasote in zanimivosti širšemu svetu skoraj nepoznane. Veselé nas torej navedene, lepe brošure o naši sloveči Postojni. Brošure so pisane zanimivo ter ilustrovane prav bogato. Naj bi posnemali ta vzgled tudi drugi kraji na Slovenskem. Poskrbi pa naj se tudi, da se dobre te brošure na izvenkranjskih kolidvorih ter v tujih knjigotržnicah!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 24. marca. Vihar v nemškem taboru zastran celjske zadeve se nadaljuje. Sedaj se je oglasil tudi grof Stürgkh. V svojem ponedeljskem listu zahteva satisfakcije, ker je parlament odklonil njegovo resolucijo, v današnji »Tagespošti« pa naznana, da je omajano stališče ministra Pištaka, češ, da je ta z glasovanjem proti Stürgkhovi resoluciji »kontrekiralo« politiko ministra Hartla. Za to pa se Stürgkh ne zmeni, da je minister Hartel glede moravske univerze drugače govoril, nego je bilo domenjeno z ministrom Rezkom, da je torej Hartel Rezku »kontrekiralo«. Govoričenje o Pištakovih krizi je le počitna želja nemških strank. Vpitje nemških časopisov je našlo že odmev med volilci in naznanja se, da je bilo na raznih shodih sklenjeno, naj gredo nemške stranke v opozicijo.

Dunaj 24. marca. Skupne ministrske konference so radi bolezni vojnega ministra Krieghamerja vsaj za 10 dni odložene.

Budimpešta 24. marca. Koloman Tisza je včeraj umrl. Cesar je sinu umrlega kondoliral, takisto tudi nemški kancelar Bülow. Truplo se prepelje v Gesz, a po ovinku, ker rodbina neče, da bi se peljalo skozi okraj, v katerem je Tisza pri zadnjih volitvah propadel.

Petrograd 24. marca. Uradni list naznana, da je izvolitev Maksima Gorkega, »romanopisca puntarskega proletarijata«, članom carske akademije razveljavljena. Zgodilo se je to na pritisk sv. sinoda. Pobedonoscev je predsednika akademije, velikega kneza Konstantina vprašal, če hoče postati Filip Egalité za Rusijo.

Sofija 24. marca. Novo ministrstvo je že imenovano. Predsednik je Danev, vsi členi so pristaši Cankovejeve stranke.

* **Lekarnarja Julija Schaumannna sol za želodec** je pridobil tekom več kakor 20 let najboljši glas kot dietetično sredstvo in vsled tega je našla tudi vsespolno razširjenje. Vpliva točno in zanesljivo pri različnih nereditvah, predvsem v želodčju, pri želodčnih nadlogah, kadar se napravljajo (v želodcu) kislina, pri rigitju it

Gleichenberški

Izprčano zdravilno sredstvo zoper katere vseh silnih mren, zlasti soplinih in prebavilnih organov. Konstantin podnožni vrelec. Ivanov vrelec rabi kot okrepčevalna piča.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806,2 m. Srednji zračni tlak 736,0 mm.

Marca	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Predvina v 24 urah
22.	9. zvečer	729,1	11,0	sr. zahod	del. oblač.	25 mm.
23.	7. zjutraj 2. popol.	726,3 725,2	7,1 9,0	sl. svzvod sl. jug	dež dež	49 mm.
24.	7. zjutraj 2. popol.	725,0 728,5	3,2 5,3	sl. svzvod sr. jug	dež dež	49 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 12,1° in 7,8°, normale: 4,8° in 5,0°.

Dunajska borza

dn 24. marca 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.70
Skupni državni dolg v srebru	101.55
Avstrijska zlata renta	120.70
Avstrijska kronska renta 4%	99.30
Ogrska zlata renta 4%	119.85
Ogrska kronska renta 4%	97.50
Avstro-ogrskie bančne delnice	1613—
Kreditne delnice	697.50
London vista	240.12 ^{1/2}
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.32 ^{1/2}
20 mark	23.44
20 frankov	19.11
Italijanski bankovci	93.30
C. kr. cekini	11.33

Neguj polt!

Ta zapoved zdravstvenega nauka se izvršuje racionalno in s čudovitim vesphem, ako se poslužujemo pri umivanju najboljšega, zelo mehkega in jako mastnega mila, namreč svetovnoznanega **Doering-ovega mila s sovo**. Z Doeringovim milom bi se imel vsakdo umivati, kdor si želi ohraniti lepo in nežno polt. Doeringovo milo bi imeli vsi uporabljati, ki imajo hrapavo in občutno kožo. Z Doeringovim milom bi imele izključno umivati matere svoje otrok in dojenčke! Polt ostane lepa, nežna in sveža. Doeringovo milo s sovo se dobiva a (706—1) povsod za 60 vinarjev.

Št. 10.550.

Razglas.

(708—1)

V smislu § 53 občin. reda za dež. stol. mesto Ljubljano se daje na znanje, da bodo

računi o prejemkih in troških:

1. mestnega zaklada,
2. ubežnega zaklada,
3. zaklada meščanske imovine,
4. ustanovnega zaklada,
5. potresnega zaklada,
6. regulačnega zaklada,

7. 3% posojila,
8. loterijsko - posojilnega zaklada,
9. mestnega vodovoda,
10. mestne klavnice in
11. mestna elektrarne za l. 1901

od danes naprej 14 dni javno razgrnjeni v tukajnjem mestnem knjigovodstvu občanom na upogled.

Pri pretresanju in konečni rešitvi teh računov vzel bode občinski svet morebitne opazke o njih v prevdarek.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 20. marca 1902.

Št. 404.

Razglas.

(702—1)

Za zgradbo nove klavnice v Kranju oddalo se bode potom pismenih ponudb sledeče delo:

a) Uravnava terena s	K 379—
b) Zgradba klavnice s	" 33.454—
c) Kanalizacija	" 1.100—
d) Notranja oprava	" 7.226.45

v skupni svoti . K 42.159.45

Pismene, postavno kolekovane ponudbe, v katerih je ponudene svote s številkami in besedami zaznamovati, so do 8. aprila 1902. I. opoldne pri podpisanim mestnim predstojništvu s 5% varščino ponudene svote izročiti s pristavkom, da ponudnik stavbene pogoje pozna in se istim brez ugovora podvrže.

Načrti, troškovniki in pogoji so v uradnih urah vsakemu v občinskem uradu na razpolago.

Mestno predstojništvo v Kranju

dne 22. marca 1902.

Anton Presker

krojač in dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

priporoča svojo veliko zalogu

gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri se po najnovnejših vzorcih in po najnižjih cenah solidno in najhitreje izgotovljajo.

MODERCE natančno po životni meri
za vsako starost, za vsaki život in v vsaki faconji priporoča
HENRIK KENDA v Ljubljani, Glavni trg
štev. 17.

Skladišče za modno blago, pozamentrija, trekove, čipke, svileno blago, perilo, a-a-a-a klobuke za dame, tkanina in kratka roba na debelo in drobno.

Firm. 76.

Einz. II. 65/1.
Eingetragen wurde in das Register für Einzelfirmen:

Adelsberg, mit Zweigniederlassungen in St. Peter und Zagorje. A. Bolé, Gemischtwarenhandlung. Inhaber: Anton Bolé.

K. k. Landesgericht.

Laibach, am 18. März 1902.

Firm. 75.

Einz. II. 65/1.
V register za posamezne tvrdke je bil vpisan:

Postojna, s filialkama v St. Petru in Zagorju. A. Bolé, trgovina z mešanim blagom. Lastnik: Anton Bolé.

C. kr. deželno sodišče.

Ljubljana, 18. marca 1902. (684)

za zavarovanje nesreč ognja za Hrvatsko dobi takoj pri glavnem zastopstvu „**Austrijski Phönix**“ v Zagrebu stalno nameščenje.

Ponudbe naj se pošiljajo na glavno zastopstvo v Zagreb. (703—1)

Premier-kolesa 1902

Najstarejša, najbolj izpričana znamka
 Velezanimiva in fina oprema
Ceniki gratis. Ceniki franko.
Premier-Werke, Eger (Češko).

Stara, dobro obiskana in velika
gostilna
na deželi v lepem trgu se da takoj na račun ali v najem. (704—1)

Ponudbe pod „dobra gostilna“ na upravljenstvo »Slov. Naroda«.

Mlad distinguiran inozemec, dobro situiran, išče čedno mlado tovaršico za potovanje za izlet ob Veliki noči v Benetke. — Pisma pod „Venetia“ proti inseratnemu listku. Glavna pošta poste restante. (711)

Kokošje perje I. neskubljeno kilo K — 50
" II. " " " " — 22
" puranovo " " " " 10
gosje (polno puha) " " " " 240
perice (Flaumen) " " " 10.—
razpošilja po povzetju na vsako postajo ali kolodvor (674—3)

Fran Podlipnik
Stolni Beligrad (Stuhlwiesenburg) Ogrsko.

Žrebanje dne 1. aprila 1902. Glavni dobitek.
Promese k Tiskim srečkam à K 6.50 K 180.000'—
se dode in priporoča (716)

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Pristna hrvatska naravna vina

— iz Jaske —

ponuja

(710—1)

gospodarstveno oskrbištvo Štefana grfa Erdödyja v Jaski

iz let 1898, 1900, 1901 in sicer: **rizzling in namizna vina v izborni kakovosti.** — Vpraša naj se naravnost gospodarsko oskrbištvo.

K sezoni

K sezoni

priporočam svojo bogato zalogu pušk najnovnejših sistemov in najnovije vrste, revolverjev itd., vse pripadajočih rezivitov in municije, posebno pa oposarjam na

trocevne puške

katero izdelujem v svoji delavnici in katere se zaradi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo.

Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogo brojna naročila ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in peprave točno, solidno in najceneje.

Z velespoštanjem (105—12)

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ustanovljeno

Brata Eberl

1842.

Prodajalna in komptor: Miklošičeva cesta št. 6.

Delavnica: Igriške ulice št. 8.

Plesarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja.

Prodaja oljnatih barv, lakov in firnežev

na drobno in na debelo.

Velika izbirka dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

Zaloga dopolov za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mačila za hrastove podel, karbolinje itd.

Posebno priporočava si. občinstvu najnovješe, najboljše in neprecočljivo sredstvo za likanje sčnih tal pod imenom „**Epikol**“

Priporočava se tudi si. občinstvu ar vse v našino stroko spadajoče delo v mestu in na deteli kot priznano resno in fino po najnižjih cenah.

Svojo bogato zalogu
vsakovrstnih najnovejših

VOZOV

priporočam slavnemu občinstvu
po nizki ceni.

Stare, obrabljeni vozove jemljam v
račun ter sprejemam vsa v mojo stroko
spadajoča popravila po najnižji ceni.

Peter Keršič 597-5
zaloge in tvornica vozov
v Šiški pri Ljubljani.

L. Luser-jev obliž za turiste.

Priznano najboljše sredstvo proti kurjim oče-
som, žuljem itd. itd.

Glavna zaloga:
L. Schwenk-ova lekarna
Dunaj-Meidling.

Zahtevajte **Luser-jev** obliž za turiste
po K1-20.
Dobiva se v vseh lekarnah.

V Ljubljani: M. Mardetschläger,
J. Mayr, G. Piccoli. V Kranju:
K. Savnik. (621-3)

S. 1/2/1.

Gовори,
поје и
се смеје
в vseh
jezikih.

Grammophon

je najboljši svetovni govorilni aparat.
Sliši se na 300 m daleč. Cena 25, 40, 60, 125 gld.

Grammophon-Automat 650-4

v katerem se vrže 10 vin., je najboljši vir dohodkov za **gostilne**. Cena 120 in 130 gld. Jako lepo se čuje v daljavo, zlasti na prostem. **Plošče iz trdega gumičja** v veliki izberi, tudi slovenske, ima zmirom v zalogi

Rudolf Weber, urar
Ljubljana, Stari trg 16.

Mašinist

izvežban tudi v električni
išče službe. (685-2)
Ponudbe na upravnosti »Sloven-
skega Naroda« pod »mašinist«.

Za Velikonoč

priporoča

Rudolf Kirbisch-eva slaščarna

svojo bogato izberi raznih prelepih ve-
likonočnih jajo iz svile, stekla,
pliša, slame, sladkorja itd., kakor
tudi veliko zalogu različnih velikonoč-
nih zajcev, ki se morejo napolniti z
bonboni; priporoča dalje astrapo, ko-
šarice in vse vrste bonbončke.

Vsak dan

se dobiva sveža, jaka fina goriška

pinca in tituli

ter vse vrste (673-3)

najfinjejsih potic

napolnjenih z orehi, medom, mandeljni,
grozdinkami in čokolado.

Naročila s pošto se točno izvršujejo.

Penzijoniran orožnik

išče primerne službe kot pisar,
uradni sluga ali kaj enacega.
Ponudbe se prosi pod »orožnik«
poste restante Ljubljana. (717)

Stanovanje

pripravno tudi za pisarne s 4 sobami in
1 kabinetom s pritiklinami se oddá s
1. majem t. l.

Vpraša naj se v Gradišču št. 7,
1. nadstropje. (688-2)

Dobre cenene ure

s 3letnim pismenim jamstvom
razpošilja zasebnikom

HANNS KONRAD

tovarna za ure in eksportna hiša zlatninj.

Most (Brux) Češko.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . gld. 375

Prava srebrna remontoarka 580

Prava srebrna verizika 120

Nikelasti budilec 195

Moja trdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima

moja vredna medalje razstav ter tisoč in

tisoč priznalnih pisem. (2758-29)

Katalog ponujen v poštnine prosto.

Konkurzni edikt.

(665-2)

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu je dovolilo otvoritev kon-
kurza črez premoženje gospe **Marije Goršek**, trgovke z mešanim blagom v Raki.

C. kr. deželni sodni svetnik g. **Pavel Juvancič** v Krškem je imenovan
konkurznim komisarjem, g. dr. **Ivan Menclinger**, odvetnik v Krškem, pa
začasnim upraviteljem mase.

Upniki se pozivljajo, da pri roku, ki je določen na **3. aprila 1902** pred-
poldne ob 9. uri (pri c. kr. okrajnem sodišču v Krškem) stavijo svoje predloge glede
potrjenja za zdaj nastavljenega ali o imenovanju drugačnega upravitelja ali
njegovega namestnika ter volijo odsek upnikov, ko so se izkazali izkazili z svoje
terjatve.

Obenem se pozivljajo vsi, ki hočejo kot konkurzni upniki staviti kako zahtevo,
naj naznanijo svoje terjatve, tudi če bi o njih bila začeta kaka pravna razprava

do dne 1. majnika 1902

pri tem sodišču ali pa pri c. kr. okrajnem sodišču v Krškem po predpisu konkurz-
nega reda ter naj se zglaši istotam **15. majnika 1902** predpoldne ob 9. uri
pri določenem likvidačnem roku za likvidacijo in določitev povrtnega reda. Upniki,
kateri zamudijo rok za zglašitev, so dolžni plačati vse stroške, kateri nastanejo z novim
oklicevanjem upništva ter pregledom naknadne zglašitve, kakor tudi posameznim
upnikom ali masi nastale stroške ter so izključeni od ravno že izvršenih razdelb na
podlagi pravilnega razdelilnega načrta.

Pri likvidačnem dnevu prisotni zglašeni upniki imajo pravico, po prosti volitvi
namesto masnega upravitelja, njegovega namestnika ter članov odbora upnikov, ki
so do tedaj posloviali, postaviti druge osobe, katerim zaupajo.

Likvidačni dan se določi obenem tudi kot pogodilni dan.

Daljše objave tekom konkurzne obravnave se bodo naznajale v uradnem listu
»Laibacher Zeitung«.

Upniki, ki ne stanujejo v Krškem ali pa njega bližini, morajo pri zglašitvi imenovati
istotam stanujočega pooblaščenca za prejem vročitve, sicer se imenuje na ukaz
konkurznega komisarja zanje na njihovo škodo in stroške vročilen pooblaščenec.

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu,
oddelek I., dne 18. marca 1902.

„**Hôtel am Curpark**“
na Bledu

se oddá v najem.

Isti ima 14 sob in 23 postelj za tujce, popolno krasno
sobno opravo, lep gostilniški prostor, steklene verande na te-
rasi nad zdraviškim vrtom z najlepšim razgledom na jezero,
gostilniški vrt in veliko gospodarsko poslopje.

Zaradi mladoletnosti lastnice J. Jekler naj se ponudijo
oferti direktno na c. kr. okrajno sodišče v Radovljici (681-2)

do dne 1. aprila t. l.

Dosedaj je znašala najemščina letnih 2.200 kron. Najvišja
ponudba ima prednost. Natančneji pogoji pri c. kr. okrajnem
sodišču v Radovljici ali J. Peternelu, županu na Bledu.

Prodaja na drobno in debelo. Ceniki brezplačno.

Klobuke
najnovejši façone
priporočam po nizki ceni.

J. S. Benedikt 13
Ljubljana, Stari trg, tik moje
glavne prodajalne na voglu.

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

— urar —

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo naj-
večjo zalogu vseh
vrst

žepnih ur
zlatih, srebrnih, iz-
tule, jekla in nikla,
kakor tudi stenskih
ur, budilki in salons-
kih ur, vse samo
dobre do najnovejše
kvalitete po nizkih
cenah.
Novosti
v žepnih in sten-
skih urah so vedno
v zalogi.

Popravila se izvršujejo načeno.

Optični zavod

J. P. GOLDSTEIN

Ljubljana, Pod tranz 1

priporoča svojo veliko zalogu

vsakovrstnih očal, lov-

skih in potnih daljno-

gledov, kakor tudi vseh

optičnih predmetov.

Tu se dobiva:

„Luč v žepu!“

Penzijoniran orožnik

išče primerne službe kot pisar,
uradni sluga ali kaj enacega.

Ponudbe se prosi pod »orožnik«

poste restante Ljubljana. (717)

Stanovanje

pripravno tudi za pisarne s 4 sobami in
1 kabinetom s pritiklinami se oddá s
1. majem t. l.

Vpraša naj se v Gradišču št. 7,
1. nadstropje. (688-2)

Dobre cenene ure

s 3letnim pismenim jamstvom
razpošilja zasebnikom

HANNS KONRAD

tovarna za ure in eksportna hiša zlatninj.

Most (Brux) Češko.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . gld. 375

Prava srebrna remontoarka 580

Prava srebrna verizika 120

Nikelasti budilec 195

Moja trdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima

moja vredna medalje razstav ter tisoč in

tisoč priznalnih pisem. (2758-29)

Katalog ponujen v poštnine prosto.

Pomladanske

novosti

konfekciji

za dame, gospode in otroke

priporočata v velikanski izberi

Gričar & Mejač Ljubljana

v Prešernovih ulicah št. 9.

Nizke cene, točna in solidna postrežba.

Suknenih ostankov vedno veliko v zalogi.

Za pomladno in
poletno sezono

se priporoča trgovina s suk-
nenim, platnenim in manufak-
turnim blagom

Hugo Ihl

xxx Ljubljani xxx

v Špitalskih ulicah št. 4.

Vzoreci na zabivanje poštnine prosto.

Boj klerikalizmu!

* Dobiva se v „Narodni Tiskarni“. *
Cena 10 vin., po pošti 13 vin.

Išče se stanovanje

obstoječe iz 5 velikih, oziroma 6 sob, s 1. junijem ali 1. julijem 1902 v Ljubljani, eventualno v najbližji okolici.

Ponudbe z naznanim stananine sprejema upravnštvo »Slovenskega Naroda« pod „večje stanovanje“. (606-3)

Mejnarodna panorama.

V poslopju mešanske bolnice.
Vstop s sadnega trga. Pogačarjev trg.
Ljubljanska umetniška razstava I. vrste.
Fotoplastično potovanje po celi svetu
v polni istini.

Samo od nedelje, 23. marca, do
vštevši srede, 26. marca:

Cesarski grad Schönbrunn s svojimi zanimivimi sobami in slikovito partijo po Semeringu.

Zadnje tri dni velikega tedna, od
27. do 29. marta, ostane panorama
zatvorjena.

Noben drug umetniški zavod na
svetu nima toliko priznanj in častilnih odlikovanj.
Na milijone ljudi, ki se za to zanimajo,
ponušča vsako leto svoje zna-
nosti v teh potovalnih slikarskih za-
vodih, zato bi imela biti zastopana enaka pa-
panorama v vsakem mestu.

Drage volje se dajojo pojasnila vsako-
mur, kako se ustavovi filijala.

Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke, dijake
in vojake do narednika 20 h. Vstopnice v abo-
nementu za 6 obiskov: za odrasle 2 K, za otroke,
dijake in vojake do narednika 1 K.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah
in praznikih, od 9. ure zjutraj do
9. ure zvečer. (707)

Pod brančo št. 2.

Klobuke

cilindre
čepice in slamnike
v najnovejših faconah in
v veliki izberi

priporoča (521-4)

Ivan Soklič

Klobuk za dečka od 70 kr. do gl. 2·50.
Klobuk za gospode od gl. 1·50 do 5.—.

Postaja elektr. železnice.

Graške Velikonočne Praške povojene gnjati

od 2 kilo više, dalje

(672-3)

pristno goriško pinco

priporoča

trgovina s šampanjcem in vinom v steklenicah
Ljubljana. J. C. Praunseiss Mestni trg.

Novi ceniki s koledarjem se dobijo

Velika zaloga

(114 22)

Styria-, franco-
skih Peugeot-,
Stefanie-koles

pripravnih Jos. Reit-
hoffer sinov

Pneumatik

katero nudim po isti

ceni, kakor tovarna.

Pristne švicarske žepne ure, budilke, stenske ure,
verižice, prstane itd. itd. Namizne oprave (Besteck).

Najboljši šivalni stroji.

Najnižje cene in jamstvo!

Z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden

urar in trgovca, na Mestnem
trgu št. 25, nasproti rotovža.

brezplačno ter poštne proste.

Veliki teden

je velika prodaja

oblek za gospode, dame in otroke

za vsako ceno

V „Angleškem skladisču oblek“

Ljubljana, vogal Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3.

Največja izbera!

Najnižje cene!

Z velespoštovanjem

Oroslav Bernatović.

Anton Schuster

Ljubljana, Špitalske ulice
dobavitelj uslužencev c. kr. priv. južne
železnice

priporoča

za najnižje kupne cene

prav veliko izbera

najmodernejših
damskih in dekliških
jopic, ovratnikov,
dežnih plaščev, jako
lepih bluz, deških
oblek.

Dalje priporoča
največjo izbera najnovej-
šega blaga za damske
obleke, angleško, franco-
sko in domače modno
blago za gospode,
kakor tudi najbolje sortirano
zalogu (603-3)

platnenega — blaga i. t. d.

Uzorci na zahtevanje franko.

Veliko zaloge
najnovejših
kostumov *

* * za dečke

priporoča (701-2)

Blaž Jesenko
v Ljubljani
Stari trg.

„K amerikancu!“ je geslo v Ljubljani za domačine in tujce.

To je namreč dné 1. marca t. l. otvorjena

nova trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 4.

Tam bode v zalogi raznovrstno

blago za dame, svilnato,
platneno in pletilno blago
ter blago za moške obleke

v dosedaj neprekosni izberi in ceni.

Nihče naj ne zamudi ogledati si ob prilik prave znamenitosti v izložbnih oknih.

Pozornost

pa zlasti obuja

(487-9)

velikanska zaloga preprog

kojih bogata izberi in čudovito nizke cene nad-
kriljujejo vse, kar se je kedaj videlo.